

VIZ
DOM

Vývoj a využití nástroje pro odhad doby neléčené psychózy
Konference sociální psychiatrie, 17. září 2021

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

NUDZ
NÁRODNÍ ÚSTAV DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

Background

Doba neléčené psychózy

= Duration of Untreated Psychosis (DUP)

- Je důležitá pro celkovou prognózu psychotického onemocnění, má významný vliv na míru rozvinutí symptomů, dobu nutnou pro dosažení remise, riziko relapsu, fungování a celkovou reakci na léčbu¹⁻⁴.
- Je jedním z klíčových indikátorů kvality služeb pro osoby s psychotickým onemocněním.
- S cílem redukce DUP jsou zřizovány programy včasných intervencí.
- Klinické/výzkumné nástroje v projektu VIZDOM:
  - GAF, HoNOS, AQoL, PANSS-6, CAARMS, SKPS
  - DUP?

Metody – řešerše dostupných nástrojů

Nástroj	IRAOS	RPMIP	CASH	SOS	NOS	Beiser S	CORS
Celý název	Interview for the Retrospective Assessment of the Onset of Schizophrenia	Royal Park Multidiagnostic Instrument for Psychosis	The Comprehensive Assessment of Symptoms and History	The Symptom Onset in Schizophrenia Inventory	Nottingham Onset Schedule	Beiser Scale	Circumstances of Onset and Relapse Schedule
Trvání	105 minut	330 minut	120 minut	30 minut	30 minut	30 minut	90 minut
Forma	Str. rozhovor	Str. rozhovor	Str. rozhovor	Str. rozhovor	Str. rozhovor	Str. rozhovor	Str. rozhovor
Česky	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Zdarma	NE			ANO	ANO	ANO	

Metody – vývoj vodítek pro odhad doby neléčené psychózy

- Vyvinuta v rámci projektu VIZDOM
- Mají podobu polo-strukturovaného klinického rozhovoru
- Délka administrace je přibližně 10 minut

- Byla odvozena z nástroje PANSS
  - *Positive and Negative Syndrome Scale*
  - *Škála pozitivních a negativních příznaků*
- Jsou zohledněny tři položky pozitivních symptomů:
  - Bludy (P1)
  - Konceptuální dezorganizace (P2)
  - Halucinační chování (P3)

- Rozhovor je retrospektivně orientovaný (zaměřuje se na minulost klienta)
- Vybavování obvykle probíhá v souvislosti s výraznými životními událostmi (např. svatba, zahájení studia, úmrtí v rodině...)

Definice DUP

Začátek: Trvání DUP je stanoveno od chvíle, kdy kterýkoli z uvedených symptomů dosáhl alespoň **minimální intenzity a trvání** dle příslušného vodítka.

- P1, P2, P3 $\geq$ 4 body
- Stav trvá nepřetržitě několik dní, nebo se projevuje vícekrát během jednoho týdne, ale zároveň není omezen pouze na krátké okamžiky⁵.

Konec: DUP končí zahájením léčby z důvodu psychotického stavu. Zahájení léčby je definované jako vytvoření individuálního/ léčebného/podpůrného plánu A/NEBO nasazení antipsychotické medikace A/NEBO přijetí k hospitalizaci z důvodu dg. F2.

Průběžné výsledky z projektu VIZDOM

- Od dubna 2019 do srpna 2021
DUP administrován u 33 klientů

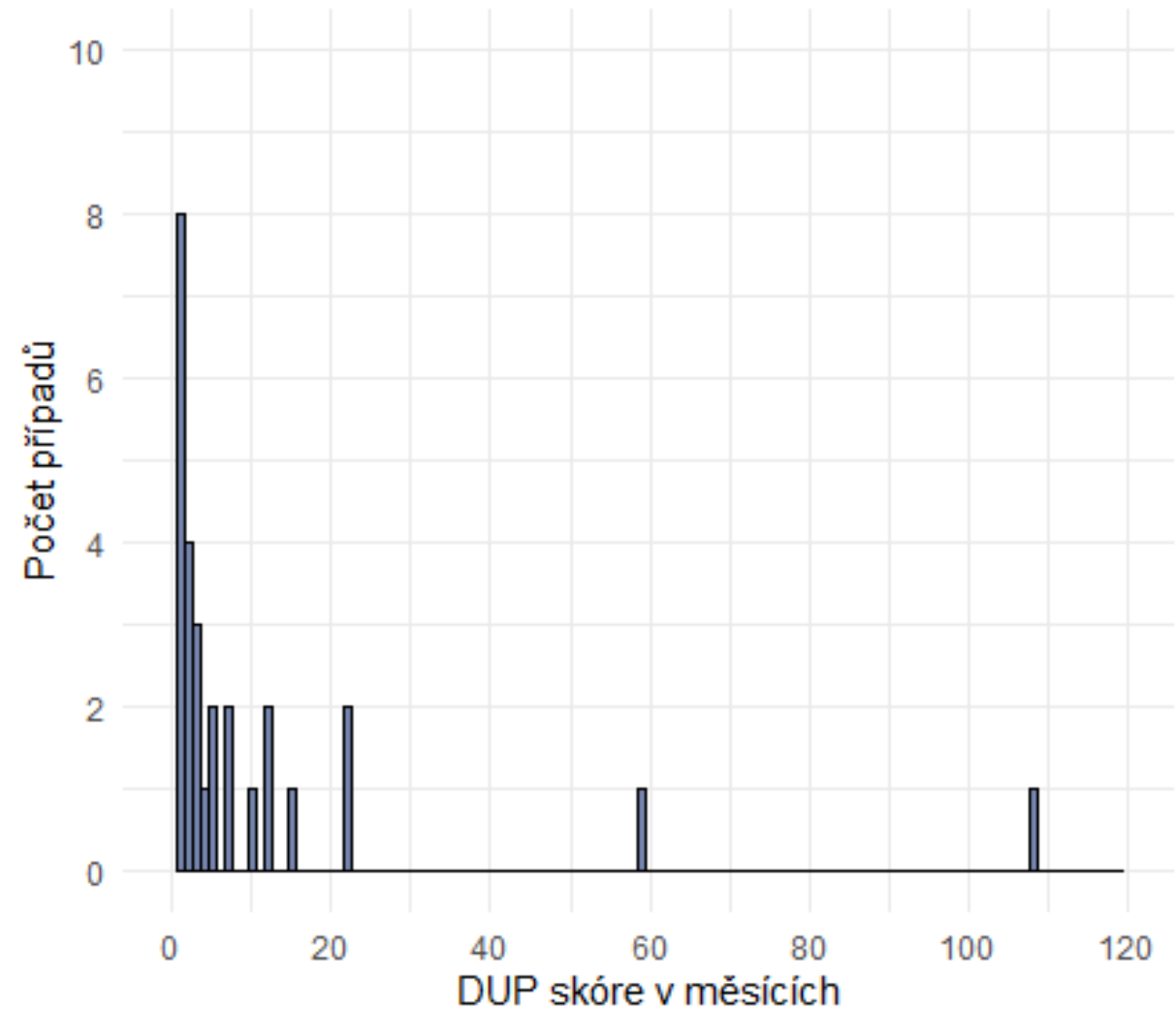
Základní informace o souboru

		Počet/ průměr	Podíl/ SD
Pohlaví	muž	22	67 %
	žena	11	33 %
Věk	15 - 24 let	9	27 %
	25 - 34 let	11	34 %
	35 - 44 let	4	12 %
	45 let a více	7	21 %
	chybí	2	6 %
Bydlení	v bytě/domě u příbuzných	16	49 %
	nájem	5	15 %
	vlastní byt/dům	8	24 %
	jiné	4	12 %
Pracovní situace	bez dobrovolnické či pracovní činnosti	17	52 %
	chráněný pracovní trh	2	6 %
	otevřený trh (méně než 20 hodin týdně)	5	15 %
	otevřený trh (více než 20 hodin týdně)	8	24 %
	chybí	1	3 %
DG kategorie	ARMS	2	6 %
	FEP	15	46 %
	v léčbě	12	36 %
	jiné	1	3 %
	chybí	3	9 %
GAF		48	17
DUP		10	21

Distribuce hodnot DUP

- U většiny klientů VIZDOM, u kterých lze DUP zjišťovat, proměnná nabývá hodnot 1-10.

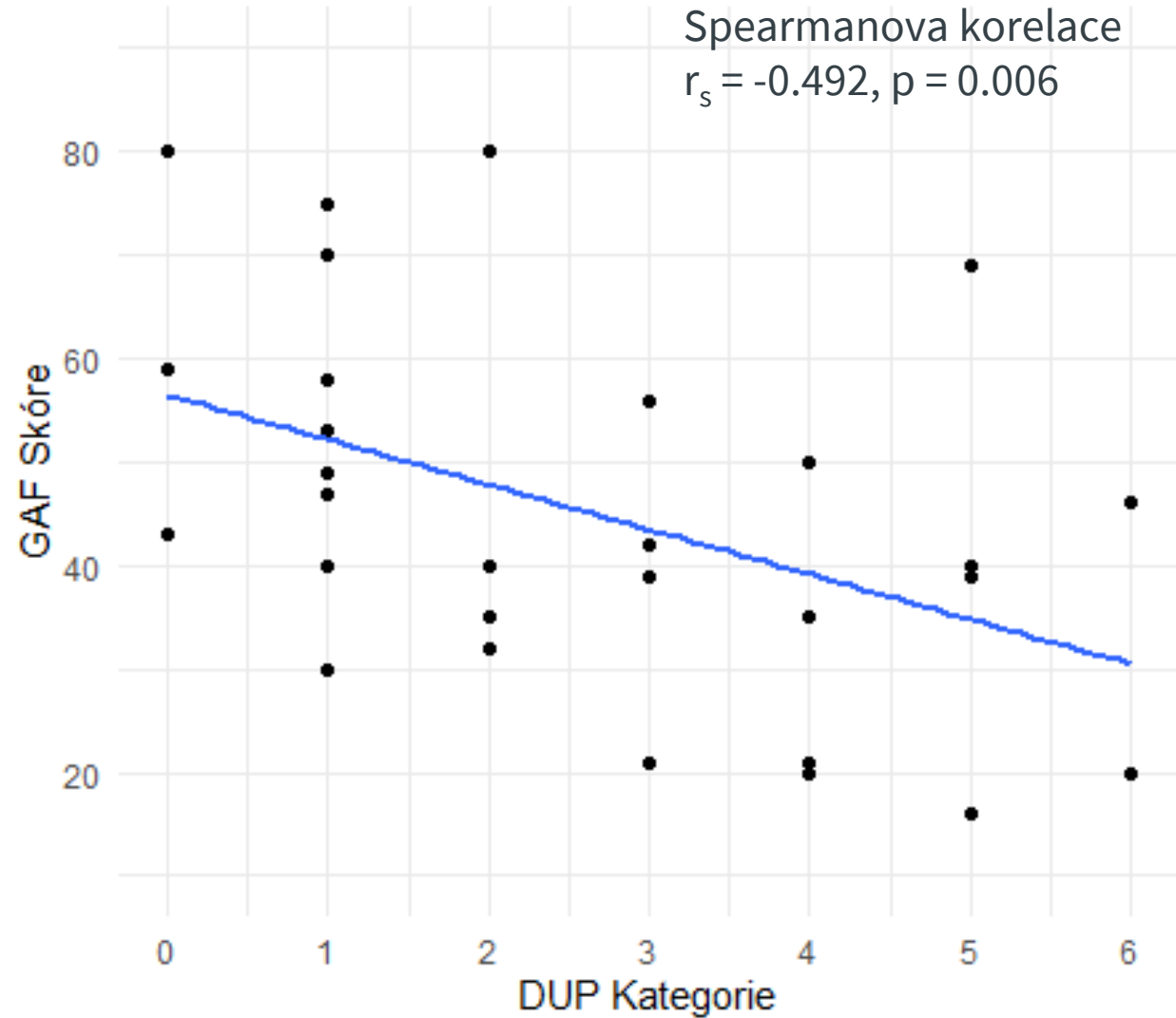

Souvislost DUP a globálního fungování (GAF)

Rekódování hodnot DUP

- 0 ~ 0
- 1 ~ 1
- 2 ~ 2
- 3-4 ~ 3
- 5-9 ~ 4
- 10-24 ~ 5
- 25+ ~ 6

Diskuze

- Slibné výsledky vodítek a samotné metriky DUP, je potřeba více dat.
  - Důležité je nalezení shody na definici začátku a konce DUP.
  - Jedná se o „odhad“, nikoli „měření“, značnou roli hraje tazatel i klient.
- ⇒ DUP je žádoucí reportovat nejenom pro výzkumné účely, ale i v klinické praxi a pro oblast plánování rozvoje služeb.
- ...

Literatura

- ¹ Howes, O.D., Whitehurst, T., Shatalina, E., Townsend, L., Onwordi, E.C., Mak, T.L.A., Arumuham, A., O'Brien, O., Lobo, M., Vano, L., Zahid, U., Butler, E. and Osugo, M. (2021), The clinical significance of duration of untreated psychosis: an umbrella review and random-effects meta-analysis. *World Psychiatry*, 20: 75-95.
- ² Kašpárek, M. T. (2009). Predikce průběhu léčby schizofrenie. *Psychiatrie pro praxi*, 10 (4): 163-166.
- ³ Marshall, M., Lewis, S., Lockwood, A., Drake, R., Jones, P., & Croudace, T. (2005). Association between duration of untreated psychosis and outcome in cohorts of first-episode patients: a systematic review. *Archives of General Psychiatry*, 62(9), 975-983.
- ⁴ Perkins, D. O., Gu, H., Boteva, K., & Lieberman, J. A. (2005). Relationship between duration of untreated psychosis and outcome in first-episode schizophrenia: a critical review and meta-analysis. *American Journal of Psychiatry*, 162(10), 1785-1804.
- ⁵ Compton, M. T., Carter, T., Bergner, E., Franz, L., Stewart, T., Trotman, H., ... McGorry, P. D. (2007). Defining, operationalizing and measuring the duration of untreated psychosis: advances, limitations and future directions. *Early Intervention in Psychiatry*, 1(3), 236-250.

**Tematická sekce „Včasné intervence“
KSP 17.9., 17:15
www.vizdom.cz**

**Mgr. Bc. Ondřej Krupčík
ondrej.krupcik@nudz.cz
Národní ústav duševního zdraví**

